

DE VANLIGASTE BARNSJUKDOMARNA

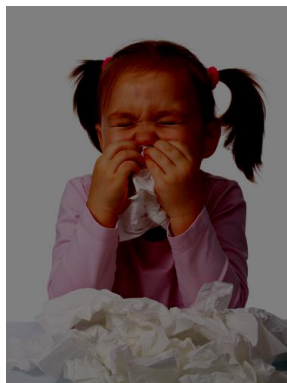
Då barnet insjuknar är det viktigt att ringa rådgivningen eller hvc om sjukintyg redan första vardagen. Sjukintyg beviljas för ordnandet av barnets vård i högst 3 på varandra följande kalenderdagar för barn som inte fyllt 10 år.

Ena föräldern kan stanna hemma med barnet i högst 3 dagar eller så kan föräldrarna dela upp dagarna mellan sig (men då behövs även intyg för den andra föräldern).

För vård av sjukt barn utbetalas lön för 3 dagar. Om barnets sjukdom fortgår längre än 3 dagar har föräldrarna möjlighet att ansöka om tjänstledighet utan lön.

Smittspridningsvägar

- Kontaktsmitta – när smitta förs över mellan individer (händer, utslag, sår, sekret, snor, droppar m.m.)
- Objektsmitta – via textilier (ex. örngott, madrasskydd, handduk, leksaker, handtag)
- Droppsmitta – förekommer i luften (hosta, nysning, tal, kräkning..) dropparna kan också falla ner på ytor och då ge upphov till kontaktsmitta.
- Luftburna smittor – smittämnen kan färdas med luftströmmar över längre sträckor.
- Tarmsmitta – sker genom intag av förorenade livsmedel eller vatten, eller som kontaktsmitta i kombination med dålig handhygien.
- Blodsmitta – främst då blod kommer i kontakt med skadad hud eller slemhinnor.

Förkylning

Förkylningar orsakas av virus och är vanliga hos små barn. Små barn smittas lätt och kan få många förkylningar på ett år, speciellt om man är på dagis och kommer i kontakt med många barn. Förkylningsviruset överförs lätt från ett barn till ett annat.

Tecken på förkylning är bland annat snuva, nysningar, hosta, halsont eller irritation i halsen, feber samt trötthet.

Förkylning går över av sig själv inom en till två veckor. Man behöver oftast inte till läkare. För att lindra symtomen kan man ge barnet mycket att dricka, droppa koksaltlösning i näsan och ge febernedsättande (t.ex. Panadol).

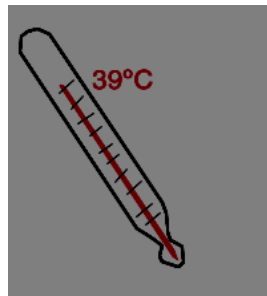
Om förkylningen drar ut på tiden, om barnet får ont i öronen, om barnet får andningssvårigheter eller om barnets allmäntillstånd blir allt sämre bör du ta kontakt till hvc.

Hosta

Den vanligaste orsaken till att barn hostar är förkylning men kan även bero på andra orsaker (t.ex. allergi). Hostan kan vara torr, slemmig, skällande (=krupp), pipande eller kiknande. Man bör vara noga med handhygien samt att lära barnet att inte hosta på någon annan utan att helst hosta i armbågsvecket.

Smittvägar: Dropp- och kontaktsmitta.

Åtgärder: Varma drycker löser upp slem och gör det lättare att hosta upp det, att höja huvudändan när barnet sover gör det också lättare att andas. Näsdroppar kan också hjälpa eftersom näsandningen kan irritera i halsen och framkalla hosta. Hostmedicin kan man ge vid behov. Barnet kan vara i dagvård om det inte har feber och allmäntillståndet tillåter det.

Feber

Om temperaturen är högre än 37,5 på morgonen och 38 grader på kvällen anses det vara förhöjd temperatur. Feber är ett sätt för kroppen att försvara sig mot infektion. Vid högre temperaturer mot 39 grader kan man ge Paracetamol (Panadol) 3 gånger dagligen. Dosering enligt ålder och vikt. Kom ihåg att ge barnet rikligt med vätska.

Man rekommenderar att barnet har en feberfri dag hemma innan det återgår till dagis eller skola. Dock bör situationen också bedömas enligt barnets allmäntillstånd.

Tredagarsfeber

Symtom: Barnet får först feber som stiger snabbt. Febern varar i ungefär 3 dygn. En del barn kan få lindrig hosta och snuva. Lymfkörtlarna i nacken kan också bli något svullna. När febern försvunnit får barnet utslag på kroppen. Utslagen kliar inte och de försvinner på ett par dagar.

Smittvägar: Tredagarsfeber orsakas av ett mycket vanligt och smittsamt virus. De allra flesta smittas före 2 års ålder. Smittan sprids via droppar i luften eller vid direktkontakt. Det brukar ta mellan 5 och 15 dagar från att barnet smittas tills febern kommer.

Åtgärder: Tredagarsfeber behandlas inte. Sjukdomen går över av sig själv efter några dagar.

Diarré och

kräkningar

”Magsjuka” beror oftast på virusorsakad infektion, men kan också vara kopplat till matförgiftning eller någon bakterieinfektion. Smittsamheten vid magsjuka är i allmänhet stor. De flesta infektioner läker ut av sig själva, kontakt till läkare behövs endast om sjukdomen blir långvarig.

Viktigt är att ge barnet små mängder vätska ofta, t.ex. en matsked med vatten var 15:e minut. Man kan också köpa vätskeersättning (Floridral) från apoteket.

Barnet ska stanna hemma tills det ätit normalt och inte kastat upp eller haft vattentunn diarré på 2 dygn.

Handhygien är viktig. Locket ska vara på när man spolar i wc-stolen. Dagliga städningen är också viktig (handtag, ytor, leksaker osv.)

RS-virus

RS-virusinfektioner är vanliga hos både barn och vuxna, speciellt under vinterhalvåret.

Symtom: Infektionerna brukar börja som en vanlig förkylning med snuva, hosta och lätt feber. Blir infektionen allvarligare kan barnet få en inflammation i luftvägarna vilket gör det svårare att andas samt att andningen kan vara väsende och pipande när barnet andas ut.

Smittvägar: Dropp- och kontaktsmitta.

Åtgärder: Symtomatisk behandling eftersom det är fråga om ett virus får kroppens eget försvar läka infektionen. Barnets allmäntillstånd avgör om det är nödvändigt att stanna hemma.

Streptokock A (Angina)

Det finns flera olika streptokocker. Typ A är den vanligaste och smittsammaste, det är den som kan ställa till med epidemier på dagis och skolor. Oftast får man allmänna förkylningssymtom, feber och mycket sjuk hals men man kan också vara symptomfri bärare av streptokocker.

Smittvägar: Droppsmitta.

Det är mycket viktigt att man byter tandborste tre-fyra dagar efter påbörjad antibiotikakur. På dagis är det också bra att man tvättar nappar och leksaker när barn har streptokocker för att minska smittspridningen.

För att diagnostisera streptokocker tas en svalgodling som man får svar på efter tre dagar. Om man haft starka symtom under tre dagars tid kan man också ta snabbtest som ger svar samma dag.

Åtgärder: Streptokock typ A behandlas med antibiotika i 10 dagars tid. Har man någon annan typ av Streptokocker behandlas man beroende på hur allvarliga symtomen är. 1-2 dygn efter påbörjad antibiotikabehandling kan barnet återgå till dagis.

Övrigt: I en familj med flera barn tas endast svalgprov på de familjemedlemmar som har symtom. Får barnet upprepade infektioner inom en kort tid tas prov av närmaste familjemedlemmar och i vissa fall mor- och farföräldrar.

Paracetamol (Panadol) eller Ibuprofen (Burana) kan ges vid behov mot smärtan.

Vattkoppor

Symtom: Vattkoppor är små vätskefyllda blåsor (koppor) som brer ut sig över kroppen. Vattkopporna orsakas av ett virus och kopporna bildas i olika stadier, först syns små röda prickar, prickarna blir sen till vätskefyllda blåsor och till sist torkar dessa blåsor upp och blir skorpor som sedan ramlar bort.

Hög feber är också vanligt när man har vattkoppor. Vattkopporna kliar mycket och därför finns risk att blåsorna blir infekterade.

Smittvägar: Mycket smittsam genom luftburen kontakt och objektsmitta. Vanligtvis smittas du bara en gång i livet. Tyvärr smittar vattkoppsviruserna redan före kopporna brutit ut.

Åtgärder: På apoteket finns Poxclin som lindrar klåda och irritation samt förebygger sekundär infektion (bakterieinfektion i skrapsåren). När vattkopporna torkat ut kan man återvända till dagis eller skola om allmäntillståndet tillåter det, vanligen inom en vecka.

Höstblåsor

Symtom: Blåsor/utslag i munnen, på insidan av händerna och under fötterna. Vissa får feber, en del får inga symptom alls.

Smittvägar: Höstblåsor sprids lätt genom närbkontakt med sjuka som utsöndrar viruset via näsa och svalg (droppsmitta). Sommar och höst ger vanligen större utbrott.

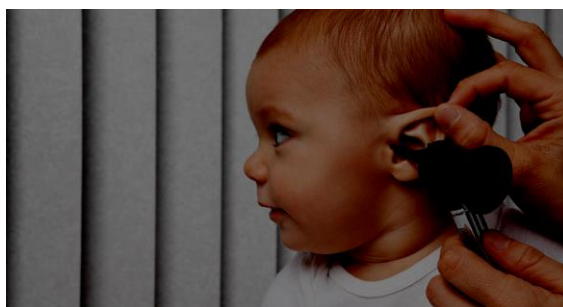
Åtgärder: Barnets allmäntillstånd bestämmer om det ska vara hemma. Oftast är hela barngruppen smittad trots att alla inte får symptom, därför bryts ej smittvägarna av att vissa är hemma.

Svinkoppor (impetigo)

Symtom: Gulaktiga sår och blåsor, oftast kring mun och näsa samt på armar, ben och bål. Sällan blir barnet allmänpåverkat.

Smittvägar: Stafylokocker eller streptokocker. Svinkoppor sprids lätt via direktkontakt. Om man har streptokocker i halsen kan man också få dessa i hudutslag. Man smittar ända tills såret är läkt.

Åtgärd: God handhygien. Klipp barnets naglar korta och se till att barnet inte kliar såren, petar näsan eller biter på naglarna. Såren tvättas med tvål och vatten. Penicillinbehandling kan behövas (antingen lokal salvabehandling eller antibiotika via munnen). Barnet ska stanna hemma om det har fuktiga, vätskande sår.

Öroninflammation

Symtom: Inflammation i öronen börjar oftast med några dagars förkylning med feber. Hos barn under två år är det vanligare med enbart öroninflammation. Äldre barn kan klaga över värk i öronen eller huvudet medan mindre barn är mer oklart ledsna. Symtomen kommer ofta under kvällar och nätter eftersom trycket stiger i mellanörat när barnet har legat någon timme och då ökar smärtan.

Åtgärder: Öroninflammationer behandlas med antibiotika och värkmedicin (Panadol, Burana). Att ha huvudet högt när barnet ligger kan lindra, likaså näsdroppar som minskar svullnaden i örongångarna. Själva öroninflammationerna smittar inte så ifall barnet annars är feberfritt och orkar kan man ha barnet i dagvård.

Ögoninfektion

Symtom: Ögon kletiga av gult sekret och fastklibbade ögonlock på morgonen signalerar att barnet har en ögoninfektion. Insidan av ögonlocket kan dessutom vara kraftigt rodnat och ögonlocket kan vara svullet. Det kan dock vara svårt att skilja mellan allergiska ögon och infekterade ögon eftersom symtomen oftast är de samma.

Smittvägar: Kontaktsmitta. Smittar lätt.

Åtgärder: Bästa behandlingen är att torka bort det variga sekretet med en kompress med ljummet vatten. Putsa ögat från utsidan av ögat och in mot näsroten. Ta en ny kompress åt andra ögat. Kom ihåg att byta dynvar och handdukar dagligen. De flesta ögoninfektioner läker ut av sig själva inom sju dagar. Om symtomen är besvärliga kan man behandla med antibiotikadroppar. Efter två dagar med antibiotikabehandling smittar barnet inte längre. Barnet behöver endast stanna hemma i vissa svårare fall. Kom ihåg god handhygien.

Urinvägsinfektion

Symtom: De flesta barn under två år som får urinvägsinfektion har inga andra symtom än hög feber. Äldre barn har ofta symtom i form av sveda eller smärta vid urinering, täta urinträngningar och ibland blod i urinen. Mera sällan har äldre barn feber vid urinvägsinfektion.

Åtgärder: Man diagnostiserar urinvägsinfektion genom ett urinprov. Bästa provet får man från morgonurinen, går inte det bör urinen ha varit i blåsan helst över fyra timmar. Samma dag som barnet lämnar provet får man ett första utlåtande där man kan se om det finns tecken på urinvägsinfektion, tidigast efter två dagar får man ett slutligt odlings svar så att man vet vilken bakterie och vilken behandling som hjälper. Urinvägsinfektion är inte smittsamt. Allmäntillståndet avgör om barnet behöver vara hemma. Urinvägsinfektioner behandlas med antibiotika.

Huvudlöss

Symtom: Stark klåda i nacken eller hårbotten. Svarta prickar på huvudkudden kan förekomma.

Smittvägar: Vem som helst kan råka ut för löss – det är inte ett tecken på dålig hygien! Lössen smittar genom närkontakt.

Åtgärder: Man kan hitta löss genom att kamma håret med en speciell kam. Hela familjen ska undersökas. Man behandlar med receptfria preparat från apoteket och det är viktigt att hela familjen behandlas samtidigt. Kontrollkamning och behandling ska göras igen efter 1 vecka. Familjen måste meddela dagis/skola om man hittat löss, på så sätt kan man genom samtidig behandling förhindra återsmitta. Ifall dessa åtgärder följs behöver barnet inte stanna hemma.

Mask (springmask)

Symptom: Klåda i stjärten, speciellt nattetid (eftersom maskhonan vandrar till ändtarmen för att lägga sina ägg vid ändtarmsöppningen). Man kan ibland upptäcka masken som en vit, centimeterlång tråd.

Smittvägar: Äggen förblir smittsamma i flera veckor på t.ex. sängkläder eller textilier. Man smittas genom att svälja ner äggen. Barn återinfekteras ofta av sina egna maskars ägg genom att stoppa fingrarna i munnen efter att ha kliat sig i stjärten.

Åtgärder: God (hand)hygien, klipp barnets naglar korta, tvätta textilier och mjuka leksaker. Städa badrum/wc dagligen. Köp maskmedicin (Pyrvin) som fås receptfritt från apoteket. Hela familjen bör behandlas. Upprepa behandlingen efter 10 dagar. Behandlingens sker på basen av symtom. Berätta även på dagis om barnet har springmask.